

UNIT 4

Medicatie

HOOFDSTUK 3

Dosering

Dit project werd gefinancierd met de steun van de Europese Commissie. De verantwoordelijkheid voor deze publicatie ligt uitsluitend bij de auteur; de Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

Projectnummer: 543336-LLP-1-2013-1-DE-KA2-KA2MP
Agreement: 2013-4182/001 – 001

HOOFDSTUK 3: DOSERING

1 Dialoog

De verpleegster geeft meneer Vannieuwenhuysse advies over zijn dagelijkse medicatie. Ze licht toe welke medicatie hij mag nemen en welke dosering.

Klik [hier](#) om de video te bekijken.

- Verpleegster: Dag meneer Vannieuwenhuysse. Ik kom uw medicatie geven. Bent u al een beetje beter dan gisteren?
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Niet echt. Ik heb nog altijd veel pijn aan mijn voet.
- Verpleegster: Zo'n ontsteking heeft natuurlijk wat tijd nodig om te genezen. Ik zal u deze zalf geven. Die mag u twee keer per dag insmeren: ik zal die straks als eens insmeren en dan vanavond nog eens.
- Meneer
Vannieuwenhuysse: En voor mijn hoofdpijn?
- Verpleegster: Oh ja! De dokter heeft deze pillen voorgeschreven. Ik zal ze straks klaarleggen voor u bij het ontbijt. En dan mag u vanmiddag en vanavond nog één innemen.
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Maar dat ga ik niet allemaal kunnen onthouden.
- Verpleegster: Geen zorgen! Ik zal de pillen telkens klaarleggen bij uw maaltijd. Goed?
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Ja. Bedankt!
- Verpleegster: Hoe gaat het nog met uw stoelgang?
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Niet goed, echt niet goed.
- Verpleegster: Nog niet beter?
- Meneer
Vannieuwenhuysse: Nee.
- Verpleegster: Oké. Dan zal ik u nog een zakje laxermiddel geven.

Dit kan u mengen onder een yoghurtje bij het ontbijt of oplossen in een glas water.
Wat hebt u liefst?

Meneer Vannieuwenhuysse: Geef mij maar gewoon een glas water.

Verpleegster: Oké. Normaal gezien zou het morgen beter moeten zijn. Anders moeten we dit nog eens bespreken met de dokter.

Meneer Vannieuwenhuysse: Bedankt.

Verpleegster: Oh ja! En heb ik nog de neusspray die u gevraagd had. Alstublieft. Opgepast! U mag maximum drie maal per dag spuiten. Goed?

Meneer Vannieuwenhuysse: Ja.

Verpleegster: Oké. Ik zal deze middag nog eens langskomen.

2 Oefeningen

Oefening 1 Luister naar de dialoog en omcirkel het juiste antwoord.

- 1 Wat scheelt er met meneer Vannieuwenhuysse?
 - a Hij heeft een ontsteking aan zijn voet.
 - b Hij heeft een ontsteking aan zijn been.
 - c Hij heeft een gebroken been.

- 2 Welk geneesmiddel geeft An hem hiervoor?
 - a pillen
 - b zalf
 - c spray

- 3 Hoeveel keer per dag mag hij de pillen van de dokter nemen?
 - a 3 keer (bij elke maaltijd)
 - b 2 keer ('s ochtends en 's avonds)
 - c 1 keer

- 4 Hoe neemt hij het laxemiddel in?
 - a Hij mengt het onder een yoghurtje.
 - b Hij lost het op in een glas water.
 - c Hij slikt het in met een glas water.

- 5 Wat geeft An hem op het einde?
 - a ontsmettingsspray
 - b oogdruppels
 - c neusspray

Oefening 2.1 Lees de tekst over medicatie in rusthuizen aandachtig.

België: Ouderen in rusthuizen nemen veel medicijnen

Bijna de helft van de ouderen in rusthuizen krijgt tien of meer pillen per dag. Dat schrijft de krant De Standaard. De krant kon een rapport over de kwaliteit van alle rusthuizen in Vlaanderen inkijken. In veel rusthuizen komen ook doorligwonden voor. Die wonden krijgen mensen als ze te lang in een bed liggen.

Er zijn grote verschillen tussen de rusthuizen. In sommige rusthuizen krijgen ouderen heel veel pillen, in andere rusthuizen veel minder. 44% van de bewoners krijgt elke dag tien pillen of meer. Evenveel bewoners krijgen vijf tot negen pillen per dag. Dus amper 10% van de bewoners neemt minder dan vijf pillen per dag.

Tegen depressie

Waarom krijgen de ouderen zoveel pillen? Soms kunnen ouderen moeilijk wennen aan het leven in een

rusthuis. Dan krijgen ze een medicijn tegen depressie. Maar verplegers vragen soms ook pillen voor 'moeilijke' ouderen. En dokters durven pillen die andere dokters hebben voorgeschreven, niet te stoppen.

Doorligwonden

In amper één op zeven rusthuizen heeft geen enkele bewoner doorligwonden. Meestal krijgen de ouderen de doorligwonden in het rusthuis zelf.

(Uit: Wablieft uitgave n° 999)

Omcirkel het juiste antwoord.

- 1 Wanneer krijgen ouderen doorligwonden?
 - a als ze te lang in bed liggen
 - b als ze te veel bewegen
 - c als ze vallen

- 2 Hoeveel pillen neemt 44% van de ouderen per dag in?
 - a in alle rusthuizen minder dan vijf pillen per dag
 - b in alle rusthuizen meer dan tien pillen per dag
 - c in sommige rusthuizen vijf tot negen pillen per dag en in andere tien of meer pillen per dag

- 3 Soms krijgen de bewoners een medicijn tegen depressie. Wanneer krijgen ze deze antidepressiva?
 - a als ze niet kunnen wennen
 - b als ze moeilijk doen
 - c als ze pijn hebben

- 4 Verplegers geven ouderen soms pillen als ze 'moeilijk' doen. Welk medicijn denk je dat ze hen dan geven? (het antwoord staat niet in de tekst)
 - a antibiotica
 - b kalmeermiddelen
 - c laxeermiddelen

- 5 Waar lopen ouderen de doorligwonden meestal op?
 - a thuis
 - b op straat
 - c in het rusthuis

Oefening 2.2 Lees de bijsluiter aandachtig.

Bijsluiter voor de patiënt

Hoe gebruikt u dit middel?

Gebruik dit middel altijd precies zoals uw arts of apotheker u dat heeft verteld. Twijfelt u over het gebruik? Neem dan contact op met uw arts of apotheker. DAFALGAN 500 mg is voorbehouden voor volwassenen en adolescenten ouder dan 11 jaar. Neem 1 tablet, indien nodig om de 4 tot 6 uur te hernieuwen. Niet te overschrijden maximale dosis: 2 tabletten per inname, 8 tabletten per 24 uur.

Creatinineklaring

kl > 50 ml/min

10 < kl < 50 ml/min

kl < 10 ml/min

Interval

4 uur

6 uur

8 uur

Niet meer dan 6 tabletten per dag innemen. Een chronische consumptie van alcohol kan de toxiciteitsdrempel van paracetamol verlagen. Bij deze patiënten moet het interval tussen twee innamen ten minste 8 uur bedragen en mag niet meer dan 3 g paracetamol per dag worden ingenomen.

Wijze van toediening

Tabletten: de tabletten doorslikken zonder te kauwen, met een glas water of een andere drank.
Bruistabletten: de tablet volledig laten oplossen in een glas water en vervolgens leegdrinken.

(Uit: dafalgan.be)

- 1 Voor wie is DAFALGAN 500 mg voorbehouden?
 - a voor volwassen en adolescenten ouder dan 15 jaar
 - b voor volwassen en adolescenten ouder dan 11 jaar
 - c voor volwassen en kinderen ouder dan 7 jaar

- 2 Wat is de maximale dosis per dag?
 - a 8 tabletten
 - b 6 tabletten
 - c 2 tabletten

- 3 Wat is het minimuminterval tussen twee innamen (bij iemand die NIET chronisch alcohol consumeert)?
 - a 4 uur
 - b 6 uur
 - c 8 uur

- 4 Hoe moet je een tablet toedienen?
 - a kauwen en doorslikken
 - b doorslikken zonder te kauwen
 - c langzaam in de mond laten oplossen (niet inslikken of kauwen)

- 5 Hoe moet je een bruistablet toedienen?
- de tablet volledig laten oplossen in je mond, zonder te kauwen
 - de tablet inslikken met een glas water
 - de tablet laten oplossen in een glas water en vervolgens leegdrinken

Oefening 3 De medicatie.

Welk medicijn geef je? Maak juiste combinaties.

antidepressiva – pijnstiller – bloeddrukverlagend middel – laxeermiddel – vitamines – ontstekingswerend middel – antibioticum – bloeddrukverhogend middel – antiseptisch middel

- De bewoner heeft hoofdpijn.
- De bewoner heeft een ontsteking aan zijn voet.
- De bewoner kan niet slapen.
- De bewoner heeft een keelontsteking.
- De bewoner kan moeilijk naar het toilet.
- De bewoner heeft een wonde die ontsmet moet worden.
- De bewoner is depressief.
- De bewoner heeft een te hoge bloeddruk.
- De bewoner heeft een te lage bloeddruk.
- De bewoner heeft een vitaminedekort.

Wat doe je met het medicijn? Maak juiste combinaties.

poeder opgelost in water	spuiten
zuigtablet	insmeren
pil	opzuigen
zalf	opdrinken
spray	doorslikken

Oefening 4 Het gebruik van separabele verba.

SEPARABELE VERBA

SEPARABEL

De klemtoon ligt op het **eerste** deel van het verbum.

klaarmaken → Ik maak
het eten klaar.

Verba met prefix:
af-, bij-, binnen-, mee-,
na-, neer-, op-, tegen-,
terug-, toe-, uit-, voort-

afspreken →
Ik spreek morgen af met
een vriendin.

NIET-SEPARABEL

De klemtoon ligt op het **tweede** deel van het verbum.

voorkomen → De
verzorgster voorkomt dat
de bewoner valt.

Verba met prefix:
be-, ge-, er-, ont-, ver-,
her-

ontbijten →
Ik ontbijt elke ochtend.

SEPARABELE VERBA IN DE ENKELVOUDIGE ZIN

De gebruikte tijd en de zinsstructuur bepalen de plaats van het prefix.

TIJD	PLAATS VAN HET PREFIX	VOORBEELD
PRESENTS	1 verbum → het prefix staat op de laatste plaats in de zin.	<i>Ik <u>neem</u> een pil <u>in</u>.</i>
	2 verba → het prefix en het verbum zijn niet gescheiden.	<i>Ik moet een pil <u>innemen</u>.</i>
IMPERFECTUM	Het prefix staat op de laatste plaats in de zin.	<i>Ik <u>nam</u> een pil <u>in</u>.</i>
PERFECTUM	Bij het participium staat 'ge' tussen het prefix en de rest van het verbum.	<i>Ik <u>heb</u> een pil <u>ingenomen</u>.</i>
LET OP!	In zinnen met 'om te' staat het prefix voor 'te'.	<i>Vergeet niet om je pillen <u>in te nemen</u>.</i>

Vul het juiste prefix in.

- Hij moet het glas helemaal drinken.
- Je mag één pil per dag nemen.
- Je moet de pil snel slikken.
- De zalf goed smeren!
- De dokter zal je een medicijn schrijven.
- Je kunt de tabletten lossen in een glas water.
- Ik heb moeite met het slikken van de medicijnen.

- 8 Ik ga nu insuline spuiten.
- 9 Je mag de zuigtablet volledig zuigen.
- 10 Je moet het helemaal drinken.

Vorm zinnen. Let op de woordvolgorde! (Let op: niet alle verba zijn separabel!)

- 1 (perfectum) verpleegster Sanne / klaarleggen / de medicijnen / voor meneer Jacobs

.....

- 2 (imperfectum) voorschrijven / de dokter / welke pillen ?

.....

- 3 (presens) ontsmetten / verpleger Mo / de wonde / met alcohol en een watje

.....

- 4 (perfectum) voorkomen / om ... te / infecties / ik / afdekken / moeten / de wonde

.....

- 5 (presens) opdrinken / het poeder / u / in een glas water / moeten / oplossen / en

.....

- 6 (perfectum) daarstraks / om ... te / langskomen / insuline / verpleger Wouter / toedienen

.....

- 7 (imperatief) met een glas water / het pilletje / doorslikken

.....

8 (presens) innemen / u / het medicijn / moeten / een uur voor de maaltijd

.....

9 (imperfectum) het been van mevrouw Janssens / verpleegster Aminata / met een zalfje / insmeren

.....

10 (imperfectum) zich verslikken / de tablet / zonder ... te / meneer De Wachter / opzuigen

.....

Oefening 5 Gebruik de separabele verba in een correcte zin. Gebruik de juiste tijd.

1 (presens) insmeren

.....

2 (perfectum) voorschrijven

.....

3 (perfectum) oplossen

.....

4 (imperfectum) innemen

.....

5 (imperfectum) leegdrinken

.....

Oefening 6 De bijsluiter.

Situatie: Je bent verpleger in een zorgcentrum. Bewoonster Josine heeft een keelontsteking. De dokter heeft antibiotica voorgeschreven. Bekijk de bijsluiter aandachtig en leg aan de hand van de vragen het gebruik van de antibiotica uit aan Josine.

- 1 Waarvoor wordt dit middel gebruikt?
- 2 Welke dosering gebruik je?
- 3 Hoe moet je dit middel innemen?
- 4 Wanneer moet je dit middel innemen?
- 5 Hoe lang moet dit middel worden gebruikt?

Gebruik de steekwoorden uit het volgende kader en vertel alles in het presens.

infectie – per dag – inwendig/uitwendig gebruik – voor/tijdens/na de maaltijd – voorgeschreven kuur

3 Eindtest

Vul de gaten in. Gebruik woorden uit de woordenlijst of separabele verba.

- 1 Ik ben erg verkouden. Ik een tablet tegen de keelpijn en gebruik een voor mijn verstopte neus.
- 2 Meneer Anciaux kan moeilijk naar het toilet. Hij een laxermiddel voor een betere
- 3 Mevrouw De Bleeckere heeft een blauwe plek op haar been. De verpleegster de zalf
- 4 U moet de oplossen in een glas water en dat helemaal
- 5 Meneer Jacobs heeft een longontsteking. Ik heb in de van het gelezen dat hij dit medicijn twee keer per dag moet Het is een geneesmiddel voor gebruik.

4 Woordenschat

4.1 Substantieven

artikel	woord	betekenis/synoniem	vertaling	meervoudsvorm van het S	extra informatie
het	antibioticum	een geneesmiddel tegen bacteriële infecties		de antibiotica	<i>Als je een keelontsteking hebt, moet je antibiotica nemen.</i>
het	antiseptisch middel	een bacteriëndodend middel om iets te ontsmetten		de antiseptische middelen	<i>Je moet wonden altijd ontsmetten met antiseptisch middel.</i>
de	bijsluiter	informatie over (het gebruik van) medicatie		de bijsluiters	<i>Als je wil weten hoeveel keer per dag je dit medicament mag nemen, moet je de bijsluiter lezen.</i>
de	bijwerking	een (ongewenst, onvoorzien) gevolg van een medicijn / het neveneffect		de bijwerkingen	<i>Ik zou geen hoofdpijn mogen krijgen van dit medicijn, want het heeft geen bijwerkingen.</i>
de	dosering	een vooraf bepaalde hoeveelheid van een medicijn dat mag worden ingenomen		de doseringen	<i>Wat is de dosering van dit medicijn? Hoeveel pilletjes moet ik per dag innemen?</i>
het	laxeermiddel	middel dat de ontlasting bevordert		de laxeer middelen	<i>Jos had de laatste dagen erge buikpijn en kon niet naar het toilet. Hij heeft nu een laxeermiddel genomen.</i>
de	medicatie	de (toegediende of voorgeschreven) medicamenten / medicijnen / geneesmiddelen (of het toedienen of voorschrijven ervan)		de medicaties	<i>Als je ziek bent, moet je medicatie nemen.</i>
het	ontstekingswerend middel	een middel dat ontstekingen tegengaat; ontstekingsremmer		de ontstekingswerende middelen	<i>Ik heb een infectie aan mijn hand. Daarom moet ik een ontstekingswerend middel nemen.</i>
de	pijnstillers	een middel tegen de pijn		de pijnstillers	<i>Als je hoofdpijn hebt, moet je een pijnstillers nemen.</i>

de	poeder	een geneesmiddel in poedervorm (fijne korreltjes)		de poeders	<i>De poeder in dit zakje moet je oplossen in water en opdrinken.</i>
het	slaapmiddel	een middel om te kunnen slapen		de slaapmiddelen	<i>Mohamed kan niet slapen 's nachts, daarom neemt hij een slaapmiddel.</i>
de	spray	een vloeibaar geneesmiddel dat je kan spuiten		de sprays	<i>De neus van Iryna zit helemaal verstopt. Daarom gebruikt ze een neusspray.</i>
de	stoelgang	de ontlasting		-	<i>Als je een slechte stoelgang hebt, kan je best een laxeermiddel nemen.</i>
de/het	tablet	een platte pil		de tabletten	<i>Is dit geneesmiddel ook in tabletvorm verkrijgbaar?</i>
de	zalf	een uitwendig geneesmiddel dat je kan smeren		de zalven	<i>Veronica smeert elke dag een zalfje op haar brandwonde.</i>
de	pil	een geneesmiddel in de vorm van een tablet of capsule		de pillen	<i>Door zijn ziekte moet hij meerdere pillen per dag nemen.</i>
de	zorg	ongerustheid		de zorgen	<i>Maak u geen zorgen, alles komt goed.</i>

4.2 Adjectieven

woord	betekenis/synoniem	vertaling	verbogen vorm van het A	extra informatie
inwendig	van binnen		inwendige	<i>Pillen en poeders zijn geneesmiddelen voor inwendig gebruik.</i>
makkelijk	eenvoudig		makkelijke	<i>Deze oefeningen zijn makkelijk: ik kan ze allemaal oplossen!</i>
moeilijk	er is inspanning voor nodig om het op te lossen of te doen		moeilijke	<i>Ik kan moeilijk naar het toilet. Ik denk dat ik een laxeermiddel moet nemen.</i>
uitwendig	van buiten		uitwendige	<i>Zalf is een geneesmiddel voor uitwendig gebruik.</i>
maximum	maximaal/ hooguit, hoogstens, ten hoogste, op z'n meest		-	<i>U mag de zalf maximum 3 maanden gebruiken.</i>

4.3 Verba

woord	betekenis/synoniem	vertaling	stam	imperfectum	perfectum	extra informatie
insmeren	ergens vet opdoen / inwrijven		smeer in	smeerde in	heeft ingesmeerd	<i>Francine smeert haart lippen in met lippenbalsem.</i>
leegdrinken	drinken tot alles op is		drink leeg	dronk leeg	heeft leeggedronken	<i>Je moet het glas helemaal leegdrinken.</i>
mengen	door elkaar werken / roeren		meng	mengde	heeft gemengd	<i>Ines mengde de poeder onder een yoghurtje.</i>
oplossen	een stof mengen met een vloeistof		los op	loste op	heeft opgelost	<i>De poeder loste op in het water.</i>
opzuigen	zuigen tot het op is		zuig op	zoog op	heeft opgezogen	<i>Als je keelpijn hebt, moet je dit tabletje opzuigen.</i>
spuiten	een vloeistof sprayen		spuit	spoet	heeft gespoten	<i>Als je neusspray spuit, kun je terug vrij ademen.</i>
voorschrijven	opschrijven wat je wel of niet mag doen of nemen		schrijf voor	schreef voor	heeft voorgeschreven	<i>De dokter heeft antibiotica voorgeschreven.</i>
advies geven over	raad of mening geven over		geef advies over	gaf advies over	heeft advies gegeven over	<i>De dokter gaf advies over de verschillende soorten behandelingen.</i>
toelichten	uitleg geven over		licht toe	lichtte toe	heeft toegelicht	<i>Rob licht zijn patiënt toe over de mogelijke bijwerkingen van de behandeling.</i>
klaarleggen	iets zo leggen dat het gereed is voor gebruik		leg klaar	legde klaar	heeft klaargelegd	<i>Zodra alles is klaargelegd, kan de behandeling starten.</i>